

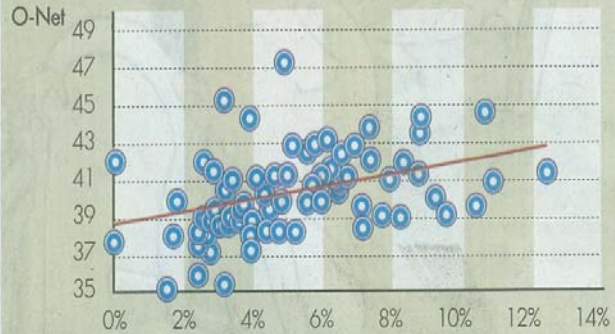
กับ เศรษฐกิจ

6 เดือน ม.ค.ที่ผ่านมา มีวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนอยู่ 2 วัน ได้แก่ 1) วันเด็กแห่งชาติ และ 2) วันครูแห่งชาติ ทั้งสองวันมีความเกี่ยวข้องกันครับ เข่าว่ากันว่า นอกจากปัจจัยทางด้านครอบครัวแล้ว คุณภาพของเด็กยังขึ้นอยู่กับระบบการศึกษาที่ดี ในขณะที่ระบบการศึกษาที่ดี ส่วนหนึ่งก็มาจากการมีครูที่ดีเช่นกัน

จากแบบจำลองทางด้านเศรษฐศาสตร์การศึกษา (ไม่ใช่ทางเศรษฐศาสตร์นะครับ) ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าคุณภาพของครูผู้สอนมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับคุณภาพการศึกษาของเด็ก โดยส่วนตัวของผมเองก็พยายามที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว แต่เนื่องจากการที่ประเทศไทยไม่ได้มีข้อมูลทางด้านคุณภาพของครูที่มากพอ (เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ) จึงทำให้ไม่สามารถศึกษาในเรื่องนี้ได้มากเท่าที่ควร

ผลที่แสดงออกมานี้แสดงถึง “ความเหลื่อมล้ำ” ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตชนบทที่ไม่สามารถดึงดูดครูที่มีคุณภาพ เข้ามาสอนได้มากเพียงพอ ซึ่งความเหลื่อมล้ำของครูผู้สอนนี้จะเป็นปัญหาลูกโซ่ ที่นำมาสู่ความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาตามมา

สัดส่วนครูที่จบวุฒิปริญญาโท

โพสกราฟฟิก

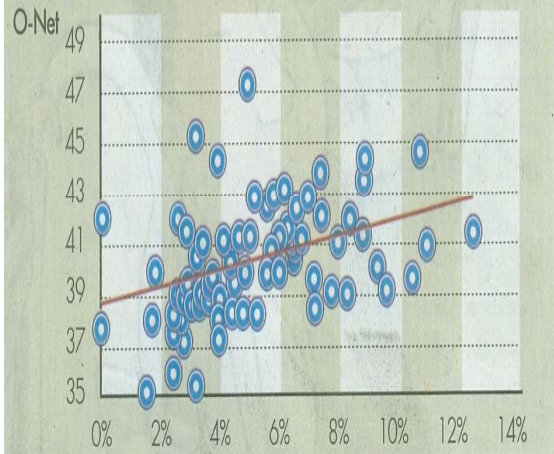
อย่างไรก็ดี Chanbanchong (2010) ได้ระบุถึงที่มาของปัญหาของคุณภาพครูผู้สอนในประเทศไทย โดยระบุประเด็นที่สำคัญๆ ไว้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนการสอนในสาขาของครูเอง ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยที่ทำหน้าที่ในการผลิตครูผู้สอน (โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยหลักที่ทำหน้าที่ผลิตครูของประเทศ) ยังไม่สามารถดึงดูดอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยได้มากพอ โดยเกิดการสมองไหลของอาจารย์ที่สอนทางด้านครุศาสตร์ที่เก่งๆ ที่มักเลือกที่จะไปทำงานในคณะครุศาสตร์และสังคมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่มากกว่าที่จะสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประเด็นที่ 2 ถึงแม้ว่าคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่จะมีการเรียนการสอนในสาขาครุศาสตร์ก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคณะอื่นๆ (เช่น แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ) แล้ว คณะครุศาสตร์ยังคงเป็นคณะที่ไม่ได้รับความนิยม และไม่สามารถคัดเลือกเด็กเรียนหนังสือเก่งๆ ที่อยากมาเป็นครูได้มากพอ ส่วนหนึ่งอาจมาจากค่านิยมที่เห็นกันว่าครูจะมีรายได้น้อย และ/หรือทำงานหนักกว่าอาชีพอื่น

ประเด็นที่ 3 การเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ในปัจจุบันยังไม่ได้มีการนำผู้สอนในสาขาวิชาเฉพาะเข้ามาสอนมากพอ และยังไม่มีความเฉพาะมากพอ ยกตัวอย่างเช่น ในการเป็นครูผู้สอนทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากที่จะต้องให้อาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์มาเป็นผู้สอน

สัดส่วนครูที่จบวุฒิปริญญาโท

โพลกราฟพีท

ในสาขาวิชาดังกล่าว แทนที่จะเป็นอาจารย์ครุศาสตร์ รวมถึงจะต้องมีวิชาที่สอนในสาขาเฉพาะนี้ให้มาก ซึ่งในต่างประเทศเขาจะเรียนวิชาพื้นฐานด้วยกันระหว่างนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์กับสาขาครุศาสตร์ การเรียนจากผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ โดยตรงจะทำให้นักเรียนครุศาสตร์มีความรู้และสามารถนำไปถ่ายทอด (สอน) ได้อย่างถูกต้อง งานศึกษาหลายชิ้นออกมาว่า สาเหตุหนึ่งที่เด็กไทยไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ส่วนหนึ่งก็มาจากการที่ครูผู้สอนไม่ได้ทำให้การเรียนการสอนวิชาดังกล่าวเป็นที่น่าสนใจพอครับ

ถึงแม้ว่าการประเมินคุณภาพของครูผู้สอนจะสามารถวัดออกมาได้ค่อนข้างยากในทางปฏิบัติก็ตาม ผลการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้กำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานทางด้านคุณภาพครูผู้สอนไว้ 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 22 (ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ) และมาตรฐานที่ 24 (ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่ได้รับมอบหมาย) โดยพบว่าโรงเรียนที่ผ่านผลการประเมิน (ในระดับดี) ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในเขตเมืองที่มีขนาดใหญ่ ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบทประสบปัญหาในส่วนนี้ ในขณะที่ครูในโรงเรียนเอกชนได้รับคะแนนที่สูงกว่าครูในโรงเรียนรัฐบาลในด้านของคุณวุฒิของครู แต่ได้รับคะแนนต่ำกว่าในด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเอกชนมีระบบแรงจูงใจที่ดึงดูดครูที่

...พิริยะ ผลพิรุฬห์

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

www.econ.nida.ac.th

piriyapholpirul.blogspot.com

มีความรู้ได้ดีกว่าโรงเรียนรัฐบาล

ผลที่แสดงออกมานี้แสดงถึง “ความเหลื่อมล้ำ” ของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบทที่ไม่สามารถดึงดูดครูที่มีคุณภาพเข้ามาสอนได้มากเพียงพอ ซึ่งความเหลื่อมล้ำของครูผู้สอนนี้จะเป็นปัญหาหลักโซ่ที่นำมาสู่ความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาตามมา (เด็กชนบทมีคะแนนสอบที่ต่ำกว่าเด็กในเมือง) โดยดูจากรูปได้นำข้อมูลรายจังหวัดมาศึกษา โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน O-Net กับสัดส่วนของครูในจังหวัดที่จบสูงกว่าปริญญาโท โดยพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีค่า “เป็นบวก” ซึ่งแสดงว่าจังหวัดไหนที่ครูมีการศึกษาในระดับปริญญาโทมาก การศึกษาของนักเรียนในจังหวัดนั้น (วัดด้วยคะแนน O-Net) ก็จะมาออกมาสูงด้วยเช่นกัน ซึ่งผลที่ได้นี้สะท้อนถึงปัญหาการศึกษาที่เกิดขึ้นจากความเหลื่อมล้ำของเด็กในจังหวัดที่ยากจนที่ไม่ได้สามารถเข้าถึงครูที่มีคุณภาพได้มากพอ อันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ต่ำลงตามมา

ถึงแม้ว่าในระหว่างปี 2535-2551 ที่ผ่านมามีจำนวนบุคลากรครูของประเทศไทยจะมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 583,921 คน เป็น 703,468 คน โดยที่จำนวนบุคลากรครูต่อนักเรียนมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ คืออยู่ที่ 20-22 คนต่อครู 1 คน ก็ตาม แต่ยังมีอีกหลายพื้นที่ที่ห่างไกลที่นักเรียนจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงครูที่มีคุณภาพได้อย่างเพียงพอ ดังนั้น โดยส่วนตัวผมเห็นว่าปัญหาทางด้านครูของประเทศไทยเราไม่ใช่เกิดจากการที่ครูมีคุณภาพที่ลดลงครับ แต่น่าจะเกิดจากความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงบุคลากรครูในแต่ละจังหวัดมากกว่า

จากแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่เชื่อในเรื่องของแรงจูงใจ (Incentive) การเพิ่มเงินเดือนของครูในจังหวัดที่ยากจนและอยู่ห่างไกล (รวมถึงจังหวัดที่มีความเสี่ยง เช่นกับโรงเรียนในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้) น่าจะเป็นมาตรการที่ดีในการดึงดูดคนมีความรู้ความสามารถและมีจิตใจของความเป็นครูให้เข้ามาประกอบอาชีพนี้มากขึ้นครับ ตัวผมเองก็มาจากครอบครัวของครู (ยายเป็นครู แม่เป็นครู ตัวเองก็เป็นครู) ดังนั้นขอเอาใจช่วยครูทุกคนครับ ○